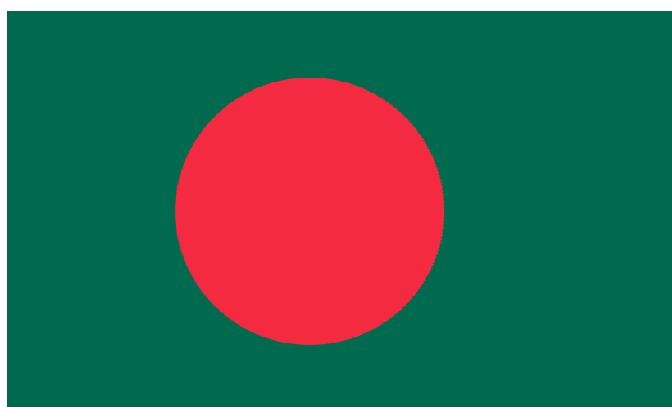

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Bangladéška ľudová republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

- analýza vývoja hospodárstva za posledný rok a porovnanie s predchádzajúcim rokom

Bangladáška ekonomika za posledných päť rokov dosahuje priemerný ekonomický rast rozmedzí 5,7 – 6 %, ale stále ešte patrí medzi najchudobnejšie krajiny sveta. Až 40 % žije pod oficiálnou hladinou chudoby. Riešenie tejto skutočnosti je prioritou vlády, ktorá vypracovala Program urýchlenej likvidácie chudoby do roku 2015. Veľká časť ekonomiky je stále vo vlastníctve štátu.

- HDP (vývoj, štruktúra), miera inflácie, miera nezamestnanosti, platobná bilancia, finančná pozícia, devízové rezervy, zahraničná zadlženosť, inflácia, očakávaný vývoj

V súčasnosti je ekonomický rast na úrovni 6,9 %, čo menej ako si stanovila vláda vo svojom programovom vyhlásení (8 %). Vývoj HDP ukazuje nasledujúca tabuľka:

Rok	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
HDP v mld. eúr	66	69	74	77
HDP per capita	368	371	430	492
Rast HDP v %	6,5	6,2	5,7	6

Štruktúra HDP: a) služby: 52,9 %
b) priemysel: 28,7 %
c) poľnohospodárstvo: 18,4 %

Ďalšie ukazovatele: a) inflácia: 8,1 %
b) miera nezamestnanosti: 5,7 %
c) platobná bilancia: 3,6 mld. eúr
d) finančná pozícia (bil.b.ú): 2,1 mld. eúr
e) zahraničná zadlženosť: 23 mld. eúr
f) devízové rezervy: 8,3 mld. eúr

Podľa Svetovej banky by ekonomika mohla dosiahnuť do konca fiskálneho roka 2011/2012 až 7 %, čo je menej ako India, ale viac ako Srí Lanka.

- štátny rozpočet, hlavné črty, prognózy vývoja

Príjmy: 13,6 mld. eur
Výdavky: 14,8 mld. eur
Rozdiel: - 1,2 mld. eur

Keďže veľká časť ekonomiky je stále vo vlastníctve štátu, očakáva sa, že vývoj štátneho rozpočtu bude viesť k zvýšeniu pasíva. Súvisí to aj s vládnu finančnou podporou najmä exportujúcich firiem.

- stimulačné opatrenia na zmiernenie negatívnych dôsledkov krízy

S ekonomickou krízou sa Bangladéš vyrovnával horšie než iné krajiny, pretože prišlo k poklesu odbytu exportných tovarov, predovšetkým textilných výrobkov. Vláda

každoročne vypracováva tzv. Ročný rozvojový plán, ktorý stanovuje priority rozvoja národného hospodárstva.

- lokálna mena, výmenný kurz, história

Bangladéška taka (BDT) = 100 paisa (poisha)

Aktuálny kurz k 7.12.2011: 1 USD = 77,01 BDT
1 EURO = 103,2 BDT

- štruktúra zamestnanosti, počet obyvateľov pod hranicou chudoby

Poľnohospodárstvo: 55 %
Služby: 40 %
Priemysel: 5 %

Pod hranicou chudoby: 40 %

- nákladovosť pracovnej sily

Priemerné platy sa pohybujú v rozpätí 320 – 500 eur mesačne. Najvyššie platy sú v IT, najnižšie v štátnej správe.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

- charakteristika hospodárstva

Problémom hospodárstva je značná závislosť na textilnom priemysle, ktorý predstavuje 60 % všetkých vývozov. Rozvoju ekonomiky bráni nedostatok energie, nevyhovujúca infraštruktúra, inflácia a korupcia.

- priemysel, poľnohospodárstvo, infraštruktúra

Dominantné priemyslové sektory sú baníctvo, stavebný priemysel a energetika. Ekonomika Bangladéša je závislá na poľnohospodárstve, v ktorom pracuje až 55 % obyvateľstva. Nedostatočná infraštruktúra a nevyhovujúca dopravná sieť bráni rozvoju krajiny. Cesty merajú 239.226 km, z čoho je asfaltových iba 22.726 km. Otvorením viacúčelového mosta cez rieku Jamunu (dĺžka 4,8 km – 12. najdlhší most na svete) sa spojila východná a západná časť krajiny. Železničnú dopravu tvorí 2.768 km a pokrýva cca 32 % územia. Od roku 2008 funguje železničné spojenie medzi Dhákou a Kolkatou. Riečna doprava je vďaka viac ako 250 vodným tokom veľmi využívaná. Dohľad nad ňou má Úrad pre vnútroštátnu riečnu dopravu (BIWTA). Na bangladéšskom pobreží dlhom 710 km sa nachádzajú dôležité prístavy Mongla a Chittagong, ktorým prechádza 80 % importu a 75 % exportu. Medzinárodný námorný úrad (IMB) ale považuje bangladéšske vody za rizikové z dôvodov pirátstva. Hlavnou leteckou spoločnosťou krajiny sú štátne aerolínie Bangladesh Biman. Najvýznamnejšie súkromné aerolínie sú GMG Airlines.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

- WTO, OECD, EÚ, NATO a iné regionálne združenia

Bangladéš je členom nasledovných medzinárodných inštitúcií:

- Organizácia spojených národov /OSN/
- Svetová obchodná organizácia /WTO/ od 1.1.1995
- Medzinárodný menový fond
- Plán Colombo
- Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj
- Medzinárodná finančná korporácia
- Medzinárodná námorná organizácia
- Svetová banka
- Ázijská rozvojová banka
- Islamská rozvojová banka
- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
- Svetová poľnohospodárska a potravinárska organizácia
- Medzinárodná organizácia civilných leteckých prepravcov
- Medzinárodná organizácia práce
- Medzinárodná telekomunikačná únia
- UNESCO – organizácia pre vzdelanie, vedu a kultúru OSN
- Organizácia spojených národov pre priemyselný rozvoj /UNIDO/
- Medzinárodná poštová únia
- Svetová zdravotnícka organizácia

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

- systém riadenia zahraničného obchodu, inštitúcie, legislatívne normy

V krajine platí na roky 2011-2015 tzv. exportná politika (EP), gestorom ktorej je ministerstvo obchodu. EP upravuje otázky exportných pôžičiek komerčných bánk, bezcolného dovozu strojov a zariadení, daňových prázdnin, otázky – Duty Draw Back - vrátenia cla a iné. Proexportné programy patria aj do pôsobnosti Export Promotion Bureau (EPB). EPB je štátna organizácia cieľom ktorej je podpora a rozvoj exportných aktivít krajiny. Vládna finančná inštitúcia EPB bola zriadená s cieľom financovať a podporiť bangladéžsky zahraničný obchod. EPB spravuje Ministerstvo obchodu Bangladéša. Hlavný úrad EPB je Dháke, tri regionálne zastúpenia sa nachádzajú v Chittagong, Khulne a v Rajshahi.

- Dane a clá

Daňový systém je pomerne moderný. Daň z pridanej hodnoty (DPH) bola zavedená už v roku 1992 a jej výška je 15 %. Ďalšie dane existujúce v Bangladéši sú:

Daň z príjmu osôb: 10 – 25 %

Daň z príjmu podnikov: 25 – 45 %

Colné sadzby sa pohybujú v troch colných pásmach: 6 %, 13 % a 25 %

Podrobnosti je možné získať na stránkach www.bangladesh-bank.org

- špecifiká podnikania v teritóriu

Podmienky pre dovoz tovarov sú pomerne liberálne a sledujú urýchlenie modernizácie krajiny. Bangladéš má malú výrobnú základňu a väčšinu výrobkov musí dovážať. Vláda podporuje dovozy tovarov určené na rozvoj kľúčových odvetví priemyslu. Kontrola dovozu sa prejavuje v rozdielnej úrovni výšky cla a oslobodenia od DPH.

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

- inštitúcie, ktoré realizujú podporu, proexportné programy, hlavné projekty

Bangladesh Export Processing Zones Authority (BEPZA) je ústredný orgán vlády na podporu vstupu zahraničných investícií do Exportných spracovateľských zón v krajine tzv. Export Processing Zones (EPZ). Hlavnou úlohou BEPZA je vytvorenie praznivej investičnej klímy s cieľom zatriktívniť vstup zahraničného kapitálu. Mometálne sú v krajine dve exportné spracovateľské zóny v Dhake a v prístave Chittagong.

c) Verejné obstarávanie

- podmienky, legislatíva, základné pravidlá, prax, ofsety

Najpoužívanejšou metódou nákupu je forma tendrov, ktorá je zdĺhavá a administratívne náročná. Vzhľadom na obrovský administratívny aparát je plnenie kontraktu kontrolované veľmi podrobne a precízne a vyžaduje sa striktné dodanie požadovaných dokumentov a množstva a kvality objednaných výrobkov. Až viac ako polovica bangladéšskeho dovozu sa realizuje formou tendrov alebo priamym nákupom štátnymi organizáciami. Tieto organizácie uprednostňujú priamy obchod so zástupcami firiem (agentmi) alebo distribútormi zahraničných firiem. Vláda je najväčším dovozcom v krajine.

- odporúčaný postup pre slovenské podnikateľské subjekty

Bangladéš patrí do kategórie krajín, v ktorých je problematické predpovedať očakávaný vývoj. Táto chudobná a preludnená krajina má celý rad problémov v hospodárskej oblasti, ktoré neumožňujú zahraničným firmám vytvárať dlhodobé podnikateľské plány. Ekonomika je jednostranne orientovaná. Všeobecne sa predpokladá, že bude pokračovať trend liberalizácie a Bangladéš sa bude snažiť prilákať zahraničných investorov najmä do textilného priemyslu. Krajina má nedostatok energie, takže je reálne, že sa konečne začne s výstavbou jadrovej elektrárne, na výstavbu ktorej dostala vláda súhlas od Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu v júli 2007.

- kontakty na hlavné inštitúcie

a) Bangladéšska vláda	-	www.bangladesh.gov.bd
b) Úrad vlády	-	www.pmo.gov.bd
c) Ministerstvo zahraničných vecí	-	www.mofa.gov.bd
d) Ministerstvo financií	-	www.mof.gov.bd
e) Ministerstvo poľnohospodárstva	-	www.moa.gov.bd
f) Úrad pre investície	-	www.boi.gov.bd
g) Aerolínie	-	www.bimanair.com

- h) Železnice - www.railway.gov.bd
- ch) Obchodná komora - www.dhakachamber.com

d) Zmluvná základňa

- ekonomické a hospodárske zmluvy medzi SR a krajinou, zoznam, odporúčania

Medzi vtedajším Československom a Bangladéšom boli podpísané zmluvy o vedeckej a technickej spolupráci, o hospodárskej spolupráci a kultúrna dohoda. Ich sukcesiu so Slovenskou republikou bangladéšska strana oficiálne nepotvrdila, ale nevzniesla voči nim námietky. Obchodná dohoda (platná od 27.4.1973) bola ukončená k 1.5.2004.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

- objem PZI v krajine a z teritória, celkový vývoj za posledné 2 roky, trendy

Bangladéš nie je investičnou krajinou – je skôr „prijímateľom investícií.“ Bangladéšske firmy neprejavujú záujem o investovanie v SR. Obchodná spolupráca sa sústreďuje hlavne na tovarovú výmenu. Priame zahraničné investície sa realizujú prostredníctvom úradu pre investície (Board of Investment).

- hlavné sektory a investori, kontakty na inštitúcie zaoberajúce sa podporou PZI

Úrad pre investície, ktorý zodpovedá za činnosť s potenciálnymi i existujúcimi zahraničnými investormi okrem tých, ktorí podnikajú v tzv. exportných zónach a firiem podnikajúcich v textilnom priemysle a malých podnikoch. Riaditeľstvo pre textil zodpovedá za zahraničných investorov v tejto oblasti. Úrad pre investície veľmi úzko spolupracuje s ministerstvom priemyslu a financií. Zákon na podporu a ochranu zahraničných investícií bol prijatý v roku 1989. V júli 1991 Bangladéš vyhlásil liberalizáciu svojej priemyselnej politiky s cieľom prilákať zahraničné investície. Nová politika umožňuje zahraničným investorom repatriáciu kapitálu, zisku a dividend. Predtým 100% zahraničná účasť bola povolená iba pre exportnú zónu v prístavnom meste Chittagong. V Bangladéši existujú 2 exportné zóny – v Dháke a v Chittagongu. V súčasnosti krajina umožňuje 100% vývoz zisku a kapitálu. Od roku 1991 je poskytovaná zľava na **dani** z príjmu až do výšky 100% zisku v prípadoch exportných spoločností. Daňové prázdniny sú poskytované hlavne investorom, ktorí podnikajú najmä v oblasti rozvoja vidieka, vo výrobe, ktorá nahrádza dovoz, vo zvyšovaní zamestnanosti a exportnej výkonnosti. Rozhodovací proces a odsúhlasovanie zahraničných investícií je však veľmi zdĺhavý a často nákladný.

- odporúčané oblasti investovania, projekty regionálnej spolupráce a pod.

Vzhľadom na aktuálnu pozíciu bangladéšskej ekonomiky pre slovenských podnikateľov sa javia ako efektívne nasledujúce oblasti:

- a) energetika
- b) chemický priemysel – výroba hnojív
- c) automobilový priemysel
- d) potravinárstvo
- e) spracovateľský priemysel – chladiace zariadenia

b) Energetická politika krajiny

- energetický mix a energetická bezpečnosť

V Bangladéši je problematická výroba a rozvod elektrickej energie, ktorej spotreba je priamo úmerná s rastom obyvateľstva. Počtom 165 kW na jedného obyvateľa patrí Bangladéšu jedno z posledných miest na svete. Iba 42 % obyvateľstva má prístup k elektrine. Vláda si kladie za cieľ dosiahnuť 100 % elektrifikáciu do roku 2020. V roku 2010 vyrobil Bangladéš 25,65 mld. kWh, spotreboval 33,94 mld. kWh. 88,5 % energie sa vyrába v plynových elektrárňach, 7 % v elektrárňach na báze plynu a zvyšok vo vodných elektrárňach.

- prípadný vplyv na energetickú bezpečnosť SR

Žiadny.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Toto odvetvie nepatrí medzi nosné odvetvia národného hospodárstva. Ministerstvo pre vedu a techniku vypracovalo plán rozvoja krajiny vo vede, technike a informačných technológiách do roku 2012, ktorý počíta s využitím zahraničných finančných a ľudských zdrojov.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

- liberalizácia dovozného a vývozného režimu

Dovozný režim je plne liberalizovaný a podlieha automatickému schvaľovaniu. S cieľom zachytiť trendy globalizácie, zabezpečiť dovozy moderných technológií, priemyselných materiálov a komponentov, ako aj zvýšiť exportnú schopnosť výrobných podnikov, formulovalo ministerstvo obchodu krajiny v marci 2004 v súlade s Imports-Exports (Control Act) - 1950 tzv. Import Policy Order (IPO). Hlavný kontrolór pre export a import ministerstva obchodu je zodpovedný za riadenie týchto operácií a ich reguláciu a tiež za stanovenie "pravidiel dovoznej politiky – import policy order /ďalej len „IPO“/, ktoré sa tvoria minimálne na dva roky vopred. V súčasnosti platí 2011/2012 IPO.

- colné sadzby, dovozné/vývozné licencie, clá, DPH, certifikácia, inšpekcia

Bangladéš je signatárskou krajinou tzv. "Harmonizovaného systému pre komodity a predpisy". Dovozné clá majú za cieľ posilniť domácu produkciu a vytvárať nové podmienky pre industrializáciu, zabrániť spotrebe tzv. "luxusného tovaru" a zabezpečiť spotrebu tovarov, ktoré majú spoločenský charakter.

Bangladéš má uzatvorenú dohodu o voľnom obchode s krajinami SAARC – SAFTA (SAARC Free Trade Agreement), ktorá sa každoročne aktualizuje. Jej pôvodné znenie je z roku 2006.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

- porovnanie vývoja za posledné 2 roky, stručný komentár

Obchodná bilancia Bangladéša je dlhodobo záporná, nakoľko veľká časť surovín používaných na výrobu exportného tovaru sa musí dovážať. Jej vývoj zobrazuje nasledujúca tabuľka (údaje sú v miliónoch eur):

	2009/2010	2010/2011	2011/2012 (august)
Vývoz (FOB)	10.808	11.985	12.492
Dovoz (CIF)	16.217	15.554	16.415
Bilancia	- 5.409	- 3.569	- 3923

- aktuálny vývoj zahraničného obchodu, odhad ďalšieho vývoja

Uvedený trend bude aj naďalej pokračovať, čo je dané potrebami bangladéšského národného hospodárstva

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

- miestne štatistiky /hlavné tovarové skupiny a vybrané komodity

Vývoz. Z hľadiska devízových príjmov predstavuje pre krajinu textilný priemysel dôležitú oblasť a podiel odevov (ready made garments) na celkovom vývoze krajiny rastie. V exportnej komoditnej štruktúre následne dominuje poľnohospodárska produkcia – surová juta a výrobky z juty a čaj. Podobne rastie aj vývoz rybacích produkty, kože a hnojív.

Dovoz. Medzi najvýznamnejšie importné položky krajiny patria: mechanické a elektronické stroje, minerálne palivá, textil, hnojivá, vlákna pre textilný priemysel, potraviny, oleje a výrobky z nich, ropa a ropné produkty, priemyselné tovary.

Podrobný prehľad vývozej a dovozej komoditnej štruktúry krajiny je uvedený na stránkach: <http://www.bangladesh-bank.org/econdata/index.php>

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

- miestne štatistiky /hlavné tovarové skupiny a vybrané komodity

Teritoriálna štruktúra vývozu. Z hľadiska teritoriálnej štruktúry exportu patria medzi najdôležitejších partnerov krajiny: USA, pričom USA je najväčší obchodný partner krajiny. Nasleduje Veľká Británia, Francúzsko, Belgicko, Taliansko, Holandsko a Kanada.

Teritoriálna štruktúra dovozu. K najdôležitejším dodávateľom do krajiny patrí India, nasleduje Čína, Singapur, Japonsko, Hongkong, Južná Kórea, Taiwan a USA.

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

- hlavné dovozné a vývozné komodity

Vzájomný zahranično-obchodný obrat medzi oboma krajinami nie je stabilný a vyvíja sa sínusoidovo.

Vzájomná obchodná výmena v mil. USD, od roku 2008 v mil. EUR

Rok	2008	2009	2010	2011
Dovoz SR	45,8	93,3	107,5	95,7
Vývoz SR	2,6	8,0	5,3	1,8
Obrat	48,4	101,3	112,8	97,5
Bilancia	-43,2	- 85,3	-102,2	- 93,9

SR vyváža do Bangladéša najmä stroje a prepravné zariadenia, rôzne druhy trhových a priemyselných výrobkov a chemikálie.

SR nakupuje textil, odevy a výrobky živočíšneho pôvodu.

- perspektívy rozvoja vzájomnej obchodnej spolupráce

Obchodná výmena bude pravdepodobne aj v budúcnosti rovnaká, ako v minulých rokoch. Možnosti spolupráce existujú najmä v oblasti kožiarskeho, textilného a odevného priemyslu. Vzhľadom na doterajší trend nemožno očakávať významnejší pokrok ani v nasledujúcom období.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

- obchodná prax - odporúčaný postup

Obchodná prax zodpovedá bežným pravidlám obchodných, pričom zohľadňuje určité špecifiká vyplývajúce z inej historickej, ekonomickej a kultúrnej tradície.

- špecifiká trhu, rozdielnosť mentality

Istým problémom je zdlhavosť rokovaní a nie vždy garantované dodržiavanie dohodnutých záverov. Pri oficiálnych rokovaníach sa očakáva výmena darčiekov.

- klasifikácia tovaru a kvalitatívne požiadavky na tovar

Kvalitatívne požiadavky na tovar sú dané už v kontrakte. Za kvalitu tovaru zodpovedá jeho výrobca, pričom všetky tovary musia zodpovedať tak bangladéšskym, ako i medzinárodným normám.

- balenie, doprava, značenie tovaru

Vyžaduje sa kvalitné balenie, ktoré zodpovedá bangladéskym prírodným a dopravným podmienkam. Konkrétne podmienky sú zvyčajne vyšpecifikované v dopyte bangladéškeho importéra.

b) Užitočné internetové adresy:

1. Obchodné veľtrhy v Bangladéši

<http://www.biztradeshows.com/bangladesh/>

2. Riadenie obchodu:

<http://www.mincom.gov.bd/acts.php>

3. Bangladéška participácia na veľtrhoch v zahraničí :

<http://epbfair.gov.bd/>

4. Dovožné a vývozné štatistiky

<http://www.bangladesh-bank.org/econdata/index.php>

5. Exportné zóny

<http://www.epzbangladesh.org.bd/>

6. Podpora exportu

<http://www.epb.gov.bd/>

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Bangladéš je moslimskou krajinou a preto je potrebné dodržiavať všetky pravidlá, ktoré z toho vyplývajú. V Bangladéši sa nachádzajú územia, do ktorých je prístup cudzincom zakázaný, resp. sa neodporúča.

- vízové formality, režim vstupu a pobytu

Občania SR potrebujú víza. Tie vydáva Bangladéšske veľvyslanectvo v Rakúsku, resp. v NSR. Tzv. Landing Permit na dobu pobytu cca 10 dní je možné za poplatok dostať priamo na letisku.

- ubytovanie (priemerné ceny v hoteloch, kde sa odporúča ubytovanie)

Ubytovanie sa odporúča v hoteloch vyššej kategórie, ktorých ceny sa pohybujú v rozpätí 50 – 100 eur za osobu a deň.

- zdravotné zabezpečenie

Vo väčších mestách je na prijateľnej úrovni, ale hygienické štandardy zdravotných zariadení sú v porovnaní s európskymi na omnoho nižšej úrovni. Z tohto dôvodu sa

odporúča okrem preventívneho očkovania, aj poistenie a pripoistenie osôb. Zdravotnú starostlivosť si zahraniční návštevníci musia často hrať v hotovosti.

- sviatky a voľné dni

Bangladéš slávi veľké množstvo sviatkov, prevažne islamských. Piatok je deň pracovného pokoja, nedeľa je pracovný deň.

- tel. čísla (prvá pomoc, polícia, dopravná záchraná služba, požiarnici a iné)

Telefónny kód krajiny: + 880

Polícia: 999

Požiarnici: 199

Núdzové telefónne čísla sú na: <http://www.angelfire.com/tx/rezaul/phone.htm>

Honorárny konzulát SR v Dháke:

Honorárny konzul Miran ALI

Adresa : 822/3 Begum Rokeya Sharani, Shewrapara Mirpur, Dhaka-1216

Tel. : 00880 2 9114121

Fax.: 00880 2 9120496

e-mail: misami@misami.com

miran@bitopi-group.com